

Ätran (Högvadsån-Ätrafors) - WA89641224 / SE632752-130920

Förvaltningscykel 2 (2010 - 2016)

Vattenkategori	Vattendrag	Län	Halland - 13
Typ	Vattenförekomst	Kommun	Falkenberg - 1382
Distrikt	5. Västerhavet (nationell del) - SE5	Längd (km)	1,1
Huvudavrinningsområde	Ätran - SE103000		

Mer information <http://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA89641224>

Miljö kvalitetsnorm
Ekologisk status
Kvalitetskrav

■ God ekologisk status 2021

Version: Beslutad

Den ekologiska statusen i ytvattenförekomsten har klassificerats till måttlig och Vattenmyndigheten har bedömt att det finns skäl att fastställa miljö kvalitetsnormen till god ekologisk potential med tidsfrist till 2021 (4 kap 9 § vattenförvaltningsförordningen och 3 kap 1 § NFS 2008:1). Det är ekonomiskt orimligt och/eller tekniskt omöjligt att vidta de åtgärder som skulle behövas för att uppnå god ekologisk potential 2015. Om alla möjliga och rimliga åtgärder vidtas kan god ekologisk potential förväntas uppnås 2021.

Motivering till kvalitetskrav

▲ Motiveringstexter kan uppdateras av ansvarig länsstyrelse eller vattenmyndighet

Konnektivitet

I denna vattenförekomst har morfologiska förändringar/ kontinuitetsförändringar/ flödesförändringar konstaterats som en orsak till att god ekologisk status är i riskzonen att inte nås till 2015. För att avgöra vilka åtgärder som krävs för att skapa hydromorfologiska förutsättningar för att uppnå god ekologisk status krävs ytterligare utredning. Vattenförekomsten omfattas av ett generellt undantag, i form av tidsfrist till 2021, från miljö kvalitetsnormen att uppnå god ekologisk status/potential.

Flödesregleringar

I denna vattenförekomst har morfologiska förändringar/ kontinuitetsförändringar/ flödesförändringar konstaterats som en orsak till att god ekologisk status är i riskzonen att inte nås till 2015. För att avgöra vilka åtgärder som krävs för att skapa hydromorfologiska förutsättningar för att uppnå god ekologisk status krävs ytterligare utredning. Vattenförekomsten omfattas av ett generellt undantag, i form av tidsfrist till 2021, från miljö kvalitetsnormen att uppnå god ekologisk status/potential.

Morfologiska förändringar

I denna vattenförekomst har morfologiska förändringar/ kontinuitetsförändringar/ flödesförändringar konstaterats som en orsak till att god ekologisk status är i riskzonen att inte nås till 2015. För att avgöra vilka åtgärder som krävs för att skapa hydromorfologiska förutsättningar för att uppnå god ekologisk status krävs ytterligare utredning. Vattenförekomsten omfattas av ett generellt undantag, i form av tidsfrist till 2021, från miljö kvalitetsnormen att uppnå god ekologisk status/potential.

Kemisk ytvattenstatus

Kvalitetskrav

God kemisk ytvattenstatus

God kemisk ytvattenstatus 2015 med undantag för kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyletrar (PBDE). Ämnen vars påverkan i första hand kommer ifrån atmosfäriskt nedfall från långväga lufttransporter efter förbränning av varor. Ämnena överskrider sina respektive gränsvärden i fisk i alla Sveriges vattenförekomster (se referenser från NRM i referensbiblioteket i VISS: 53314 och 53315). Även om halterna minskar generellt på grund av restriktioner är det svårt att veta när god kemisk status kommer att uppnås. Undantag sätts i form av mindre strängt krav med skälen tekniskt omöjligt.

Undantag - Mindre stränga krav

Kvicksilver och kvicksilverföreningar

Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus

▲ Motiveringstexten kan uppdateras av ansvarig länsstyrelse eller vattenmyndighet

Ett undantag i form av mindre strängt krav har satts för kvicksilver (Hg), i enlighet med bilaga 6 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om statusklassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvattenstatus. Halterna av kvicksilver bedöms överskrida gränsvärdet i fisk i samtliga vattenförekomster (se referens från SLU i referensbiblioteket i VISS: 51583 eller IVLs biotadatabas: 51273). Skälet för undantag är att det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna av kvicksilver till de nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus. Den största påverkan av kvicksilver består av atmosfärisk deposition vars ursprung är långväga, globala atmosfäriska utsläpp från tung industri och förbränning av stenkol. I Sverige har en stor mängd av det nedfallande atmosfäriska kvicksilvret under lång tid ackumulerats skogsmarkens humuslager, varifrån det kontinuerligt sker ett läckage till ytvattnet med påföljande ackumulering i vattenlevande organismer och fisk. Problemet bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. De nuvarande halterna av kvicksilver (december 2015) får dock inte öka.

Bromerad difenyleter

Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus

▲ Motiveringstexten kan uppdateras av ansvarig länsstyrelse eller vattenmyndighet

Ett undantag i form av mindre strängt krav har satts för bromerade difenyletrar (kongenerna 28, 47, 99, 100, 153 och 154), även kallade polybromerade difenyletrar (PBDE), i enlighet med bilaga 6 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om statusklassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvattenstatus. Halterna av PBDE bedöms överskrida gränsvärdet i fisk i samtliga vattenförekomster (se referenser från NRM i referensbiblioteket i VISS: 53314 och 53315). Skälet för undantag är att det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna av PBDE till de nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus. Problemet beror främst på påverkan från långväga luftburna föroreningar och bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. De nuvarande halterna av PBDE (december 2015) får dock inte öka.

Skyddade områden**Område** **Kvalitetskrav**

Ätran Gynnsam bevarandestatus

Ätran Miljö kvalitetsnormer enligt fisk- och musselvattenförordningen

Områdestyp

Natura 2000 SCI Habitatdirektivet

Fiskvatten

EUID

SE0510185

SEFI1024

Statusklassning**Status** ?

- Ekologisk status

- Tillkomst/härkomst

- Kemisk status

- Kemisk status utan överallt överskridande ämnen

Klassificering Måttlig Naturlig Uppnår ej god Ej klassad**Ekologisk status - Biologiska kvalitetsfaktorer** ?

Påväxt-kiselalger

IPS-index för Kiselalger

ACID - Surhetsindex för vattendrag och sjöar

Bottenfauna

 Hög

ASPT

 Hög

DJ-index

 Hög

MISA

 Hög

Fisk

 Ej klassad

Fisk i rinnande vatten (VIX)

Ekologisk status - Fysikalisk kemiskt

Allmänna förhållanden Fys-kem

 God

Näringsämnen

 Hög

Försurning

 God

Särskilda förorenande ämnen

 God

Icke syntetiska ämnen

Koppar

Zink

Syntetiska ämnen

Ekologisk status - Hydromorfologi

Hydromorfologi

Konnektivitet i vattendrag

 Dålig

Konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendrag

 Dålig

Konnektivitet i sidled till närområde och svämplan i vattendrag

 Ej klassad

Hydrologisk regim i vattendrag

 Dålig

Specifik flödesenergi i vattendrag

 Dålig

Volymavvikelse i vattendrag

 Dålig

Avvikelse i flödets förändringstakt

 Dålig

Vattenståndets förändringstakt i vattendrag

 Dålig

Morfologiskt tillstånd i vattendrag

 God

Vattendragsfårans form

 God

Vattendragets planform

 God

Vattendragsfårans bottensubstrat	☒ God
Död ved i vattendrag	☐ Ej klassad
Strukturer i vattendraget	☒ God
Vattendragsfårans kanter	☒ God
Vattendragets närområde	☐ Måttlig
Svämplanets strukturer och funktion i vattendrag	☒ God

Hydromorfologi cykel 1 2004-2015

Kontinuitet

Förekomst av artificiella vandringshinder

Fragmenteringsgrad

Barriäreffekt

Hydrologisk regim vattendrag

Regleringsgrad för vattendrag

Antal flödestoppar per år

Variationskoefficient för dygnsflöden

Förändrad medelhögvattenföring

Reducerad medellågvattenföring

Morfologiska förhållanden

Rättnings- /kanaliseringsgrad

Andel rensad sträcka

Antal vägövergångar

Markanvändning i närmiljön

Markanvändning i delavrinningsområdet

Död ved/Antal vedbitar

Antal diken per km

Kemisk status

Prioriterade ämnen	☐ Uppnår ej god
Bekämpningsmedel	☒ God
Industriella föroreningar	☒ God
Bromerad difenyleter	☐ Uppnår ej god
Tungmetaller - grupp	☐ Uppnår ej god
Kvicksilver och kvicksilverföreningar	☐ Uppnår ej god
Övriga föroreningar	☒ God

Miljöproblem och påverkanskällor

Miljöproblem ?

	Klassificering
1. Övergödning och syrefattiga förhållanden	☒ Nej
1.1 Övergödning p.g.a. belastning av näringsämnen	☐ Ej klassad
1.2 Syrefattiga förhållanden p.g.a. belastning av organiska ämnen	☐ Ej klassad
2. Miljögifter	☐ Ja
2.1 Förorening av miljögifter	☐ Ej klassad
2.2 Förorenade sediment	☐ Ej klassad
3. Försurning	☒ Nej

4. Förändrade habitat genom fysisk påverkan	☐ Ja
4.1 Flödesförändringar	☒ Nej
4.2 Konnektivitetsförändringar	☐ Ja
4.3 Morfologiska förändringar	☒ Nej
5. Främmande arter	☒ Nej
6. Annat betydande miljöproblem	☐ Ej klassad
6.1 Saltvatten-inträngning	☐ Ej klassad
6.2. Förhöjda temperaturer	☐ Ej klassad
6.3 Vattenuttag	☐ Ej klassad

Påverkanskällor ?

Klassificering

1. Punktkällor	
2. Diffusa källor	
2.2 Diffusa källor - Jordbruk	☒ Ej betydande påverkan
3. Vattenuttag	
4. Flödesreglering och morfologiska förändringar	
5. Fysiska förändringar av sjöar och vattendrag	☐ Betydande påverkan
7. Annan morfologisk påverkan	
7.1 Andra morfologiska förändringar - Barriärer	☐ Betydande påverkan
8. Annan signifikant påverkan	

Åtgärder

Här presenteras de föreslagna och genomförda åtgärderna för vattenförekomsten.

Juridiskt bindande åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram innehåller de åtgärder som myndigheter och kommuner behöver genomföra för att miljö kvalitetsnormerna ska följas. Åtgärdsprogrammen för respektive vattendistrikt hittar du på www.vattenmyndigheterna.se.

Åtgärderna i åtgärdsprogrammet är administrativa åtgärder som är juridiskt bindande. Dessa syftar till att bana väg för de åtgärder som genomförs direkt i vattenmiljöerna för att förbättra vattnets ekologiska och kemiska status.

Möjliga, planerade, pågående och genomförda åtgärder för bättre vattenkvalitet

Nedan visas genomförda och planerade åtgärder samt föreslagna åtgärder som kan behöva genomföras för att uppnå bättre vattenkvalitet. Åtgärderna är inte juridiskt bindande, utan en del i den långsiktiga planeringen för bättre vatten. Det kan finnas ytterligare åtgärder som av olika anledning ännu inte blivit registrerade. Vattenmyndigheterna välkomnar synpunkter och konkreta förbättringsförslag på föreslagna åtgärder.

Möjliga åtgärder i Förvaltningscykel 2 (19 st)							
Förslag på åtgärder som är möjliga att genomföra eller skulle behöva genomföras för att nå god vattenstatus.							
Åtgärd	Åtgärdskategori	Åtgärdsplats	Effekter	Storlek	Tidsspänn	Totalkostnad	Flaggor
Nedströmspassage förbi Ätrafors	Anordningar för nedströmspassage	Ätraforsdammen		1 st	-		
Ätrafors	Anordningar för nedströmspassage	6323641 - 358525		1 st	-		
Förbättra sedimenttransport nedströms Ätrafors	Förbättra sedimenttransport nedströms en damm	Ätran (Högsvadsån-Ätrafors)			-		
Ätrafors	Minimitappning	6323641 - 358525		24 m	-	62 000 000 kr	

Minimitappning genom turbin	Minimitappning genom turbin	Ätraforsdammen		-	
Minimitappning i torråran nedströms Ätrafors	Minimitappning i naturåra	Ätraforsdammen	Ökning Habitat 1,6 ha	-	
Motverka förhöjd erosion i Ätrafors	Motverka förhöjd erosion	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)		-	
Åtgärder mot gasövermättnad i Ätrafors	Motverka gasövermättnad vid vattenkraftsanläggningar	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)		1 st	-
Åtgärder för onaturlig vattentemperatur i Ätrafors	Motverka onaturlig vattentemperatur vid vattenkraftsanläggningar	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)		1 st	-
Fiskväg/utrivning av vandringshinder - Naturligt hinder	Möjliggöra upp- och nedströmspassage	6323794 - 358491		2 m	-
Åtgärda vandringshinder - Lia kraftverk	Möjliggöra upp- och nedströmspassage	6341764 - 367795	Ökning Habitat ha	3,5 m	-
Åtgärda vandringshinder - Ätran, Ätrafors kraftverk	Möjliggöra upp- och nedströmspassage	6323564 - 358182		2 m	-
Tillföra högvattenflöden för svämplanet	Tillföra högvattenflöden för svämplanet	Ätraforsdammen	Ökning Habitat 1,3 ha		-
Tillförsel av block, lekgrus, död ved och andra habitatstrukturer nedströms Ätrafors	Tillförsel av block, lekgrus, död ved och andra habitatstrukturer	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)		3,3 ha	-
Ätrafors	Uppströmspassage	6323641 - 358525		13 m	- 7 100 000 kr
Utrivning av grunddammar	Utrivning av damm	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)	Ökning Habitat 1,6 ha	1 st	-
Återkoppla biflöden till huvudåran i Ätrafors	Återkoppla biflöden till magasin eller huvudåra	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)		1 st	-
Åtgärdande av EA till normal skyddsnivå vid SE632752-130920	Åtgärdande av EA till normal skyddsnivå	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)	Minskning Totalfosfor till hav (inkl. retention) 9 kg/år Minskning Totalkväve till hav (inkl. retention) 11 kg/år Minskning Totalkväve 13 kg/år Minskning Totalfosfor 9 kg/år	26 st	- 2 700 000 kr
Ätran (Högvadsån-Ätrafors)	Åtgärdsutredning - övervakningsbehov	6323794 - 358491		1 st	-

Genomförda åtgärder (7 st)

Åtgärder som har genomförts i eller kring vattenförekomsten eller har en effekt på vattenförekomsten

Åtgärd	Åtgärdskategori	Åtgärdsplats	Effekter	Storlek	Tidsspänn	Totalkostnad	Flaggor
Fånggrödor	Fånggrödor med höstnedbrukning	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)	Minskning Totalkväve kg/år	6,9 ha	2017 -		
Miljöersättning fånggröda	Fånggrödor med höstnedbrukning	Ovan Högvadsån	Minskning Totalkväve kg/år	10 ha	2010 - 2014		
Fiskväg, Ätrafors	Möjliggöra upp- och nedströmspassage	Fiskväg, Ätrafors			-		
Miljöersättning ekologisk odling	Odling utan bekämpningsmedel	Ovan Högvadsån		11 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning extensiv vallodling	Vallodling i slättlandskapet (enligt miljöstödet)	Ovan Högvadsån	Minskning Totalkväve st/år Minskning Totalfosfor st/år	90 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning vårbearbetning	Vårbearbetning	Ovan Högvadsån	Minskning Totalkväve kg/år Minskning Totalfosfor kg/år	32 ha	2010 - 2014		
Vårbearbetning	Vårbearbetning	Ätran (Högvadsån-Ätrafors)	Minskning Totalkväve kg/år	20 ha	2016 -		

Risk

Risken för att en miljö kvalitetsnorm inte följs och att en god miljöstatus inte uppnås ,

Klassificering

Riskbedömning ?

Risk att Ekologisk status/potential inte uppnås 2015

Risk att Kemisk status inte uppnås 2015

Risk att Kemisk status (exklusive kvicksilver) inte nås till 2015

Risk att Ekologisk status/potential inte uppnås 2021

■ Risk

Risk att Kemisk status inte uppnås 2021

■ Risk

Miljöövervakning

Övervakningsstation	Program	Undersökning	Programspecifikt ID	Programspecifikt namn
Ätran, Ätrafors	SRK, Ätran	Bottenfauna i vattendrag	20	Ätran, Ätrafors
Ätran, Ätrafors	SRK, Ätran	Vattenkemi i vattendrag	20	Ätran, Ätrafors

Skyddade områden

Område	EUID	Områdestyp
Avloppskänsliga områden, inlandsvatten, fosfor	SELK001	Avloppsvattendirektivet
Känsliga jordbruksområden	SEN1	Nitratkänsliga områden
Ätran	SEF11024	Fiskvatten
Ätran	SE0510185	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet

Typindelning

Värde

Typindelning/Typtillhörighet ?

Vattentyp - Vattendrag	V6LYN
Vattenkategori	Vattendrag
Limnisk ekoregion/Kustvattentyp	Sydväst, söder om norrlandsgränsen, inom vattendelaren till Västerhavet, under 200 m.ö.h.

Avrinningsområde	Stor: >100 km ²
Färg (Humus)	Ja - >50 mgPt/l
Bakgrundsalkalinitet	Nej - ≤ 1,0 mekv Alk

Vattenversion

I följande versioner har detta objekt existerat

Version	Datum
Ytvatten innan versionshantering	2011-05-09 12:09
SVAR_2010_1	2011-10-17 12:07
SVAR_2012_2	2012-11-08 09:07
SVAR_2016	2017-06-20 09:29

Cykel	Vattentyp
Förvaltningscykel 1 (2004 - 2009)	Vattenförekomst
Förvaltningscykel 2 (2010 - 2016)	Vattenförekomst
Förlängning av förvaltningscykel 2	Vattenförekomst
Förvaltningscykel 3 (2017 - 2021) (aktuell)	Vattenförekomst

Kontakta Länsstyrelsen i Halland

E-post beredningssekretariatet.halland@lansstyrelsen.se

Hemsida <http://www.lansstyrelsen.se/halland/Sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/vattendir/Pages/index.aspx>